

Kollégium – GYOD

A Találj Magadra Egyesület és a Vadvirág Alapítvány észrevételei a kollégiumi elhelyezéssel kapcsolatban, GYOD vonatkozásban:

Sok kérdést kapunk ezzel kapcsolatban, sokan jelezték, hogy megkapták, és sokan, hogy megszüntetik, ha kollégista lesz a gyerek. Eltérő határozatok születnek a járási hivataloknál. Van, akinek minden gond nélkül megadják, van, akinek csak a nyári időszakra, amikor nincs kollégiumban, van, akinek még a nyárra sem, amikor bő 2 hónapot otthon van a gyermek.

A GYOD egy jövedelempótló támogatás, és egyik fő szempont, hogy ha nem tud a gyermek gondozása miatt teljes munkaidejű 8 órás állást vállalni a szülő, és minden, a törvényben leírt feltételeknek megfelelnek, akkor jogosult a GYOD-ra. Tény, hogyha a gyermek egész héten kollégiumban van, akkor a szülőnek elvileg lehetősége van teljes munkaidőben munkavégzésre a gyermek kollégiumi benntartózkodás ideje alatt, de ennek is számos befolyásoló tényezője van, pl. mennyi valós időt tölt a gyermek a kollégiumban, mennyi időt tölt otthon betegség és egyéb okok miatt, nyáron például nincs kollégium, nincs olyan ismeretünk, ahol elfogadják a szeptembertől júniusig tartó munkavégzést, arról sem, hogy egész nyáron szabadságot kap, és nem elhanyagolható szempont, hogy a fogyatékossgal élő, önellátásra képtelen gyermek felügyeletét nagyon nehezen, vagy egyáltalán nem lehet megoldani a szülők nélkül a szünetekben, és főleg a nyári szünetben. **Nem azonos az élethelyzet, és nem azonosak a lehetőségek a tipikusan fejlődő gyermekek és családok lehetőségeihez képest.**

Kollégiumi elhelyezéssel kapcsolatos meglátásaink:

A jogszabály nem tér ki a kollégiumi ellátásra, nincs benne, mint kizáró tényező, ezt részletezzük az alábbiakban.

Általánosságban elmondható, hogy a gyakorlatban a gyermek kollégiumi igénybevételénél nem adják meg a GYOD-ot.

A törvényi fogalmi meghatározások alapján nem találtunk kizáró, vagy tiltó megfogalmazást arra, hogy a GYOD-os szülők gyermeke a GYOD jogosultság mellett ne vehetné igénybe a kollégiumi ellátást. Megfordítva: A kollégiumi elhelyezés nem zárja ki a GYOD jogosultságot.

A GYOD szabályait az 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról 38§-39§ tartalmazza, mely szerint:

*„39/B. § * (1) Nem jogosult gyermekek otthongondozási díjára a szülő, ha*

a) a gyermek két hónapot meghaladóan fekvőbeteg-gyógyintézeti, valamint nappali ellátást nyújtó vagy bentlakásos szociális intézményi ellátásban, óvodai elhelyezésben vagy gyermekvédelmi szakellátást nyújtó bentlakásos intézményi elhelyezésben részesül, illetve köznevelési intézmény tanulója vagy felsőoktatási intézmény nappali képzésben részt vevő hallgatója, kivéve, ha

*aa) * az iskolában, szakképző intézményben eltöltött idő a jogszabályban előírt, az iskolában, illetve a szakképző intézményben való kötelező tartózkodásra meghatározott időtartamot nem haladja meg,*

ab) az óvoda vagy a nappali ellátást nyújtó szociális intézmény igénybevétele, illetve a felsőoktatási intézmény látogatási kötelezettségének időtartama átlagosan a napi 5 órát nem haladja meg, vagy

ac) a köznevelési, illetve a felsőoktatási intézmény látogatása, vagy a nappali ellátást nyújtó szociális intézmény igénybevétele csak a szülő rendszeres közreműködésével valósítható meg;”

A 39/B.§ (1) a) pontjában a 2 hónapot meghaladó igénybevételnél nem szerepel a kollégiumi kitétel:

- nem kollégium a fekvőbeteg-gyógyintézet
- nem kollégium a nappali ellátást nyújtó intézmény
- nem kollégium a bentlakásos szociális intézményi ellátás
- nem kollégium az óvoda,
- nem kollégium a gyermekvédelmi szakellátást nyújtó bentlakásos intézmény

NINCS a kizáró tényezők között a 2 hónapot meghaladó kollégiumi igénybevétel!

A 39/B.§ (1) aa) pontja nem tartalmazza a kollégiumra vonatkozó megnevezést, kizárólag az iskolában, szakképző intézményben eltöltött kötelező tartózkodási időre vonatkoztat, ami az Nkt. szerint 16.00 óráig tart.

A kollégium:

- nem iskola, nem szakképző intézmény.

Mielőtt rátérnénk a fogalmi meghatározásokra, fontos megemlíteni, hogy ha a kollégiumból hétvégére, tanévközi és nyári iskolai szünetekre, betegség esetén hazamegy a tanuló, akkor sem áll fenn a 2 hónapos folyamatos otthontól történő távollét, tehát ezekben az időszakokban otthongondozás és ellátás történik.

A kötelező benntartózkodási idő túllépése sem teljesen állja meg a helyét, mert a kollégisták nem maradnak a suliban tanórák után, hanem átmennek a kollégiumba, ami jogilag egy másik köznevelési intézmény, tehát az iskolában a kötelező benntartózkodási időt nem lépik túl. A kollégium szintén köznevelési intézmény, amely az iskolai tanév rendjéhez igazodik, azaz hétfőtől péntekig tartózkodnak a kollégiumban, amikor nem az iskolában vannak, azonban hétvégén, iskolai szünetekben nincsenek ott, tehát nem folyamatos a bentlakás. Tény, hogy nem hazamegy, hanem a kollégiumba, de azért, mert különben nem tudná az iskolát igénybe venni, mert pl. messze lakik....

Tehát 2 igazolás szükséges szerintünk kollégiumi ellátásnál.

1. Iskolai, ahol leigazolják, hogy nem haladja meg a kötelező benntartózkodást, és nem szükséges a szülő közreműködése
2. Kollégiumi, ahol a kötelező benntartózkodás a házirend, pedagógiai program alapján, és nem haladja meg a kötelező benntartózkodást, ha hétvégére, iskolai szünetekre, betegség esetén a szülő hazaviszi, hazamegy. Itt megintcsak kérdéses, hogy a szállítás/kísérés a lakóhely és a kollégium között rendszeres közreműködés-e.
Továbbá az is kérdéses helyzet, ha csak 2-3 napot van egy héten a kollégiumban, mert ilyen is sok van, hogy nem teljes hetet vesznek igénybe.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (Nkt.) alapján:

1. Az iskola és a kollégium két külön intézménytípus, két önálló kategória:

Az Nkt. 5. A köznevelési rendszer intézményei 7. § (1) Köznevelési intézmény:

7. § (1)* Köznevelési intézmény

- a) az óvoda,
- b) az általános iskola,
- c) a gimnázium,
- d) a szakgimnázium,
- e) a szakiskola,
- f) a készségfejlesztő iskola,
- g) az alapfokú művészeti iskola,

h) a kiegészítő nemzetiségi nyelvoktató iskola,

i) a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési-oktatási intézmény,

j) **a kollégium,**

k) * a pedagógiai szakszolgálati intézmény,

l) * a pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmény, és

m) * a kiegészítő nemzetiségi óvoda.

(1a) * Nevelési-oktatási intézmény az (1) bekezdés a)–j), valamint m) pontja szerinti köznevelési intézmény.

(1b) * Középiskola az (1) bekezdés c) és d) pontja szerinti köznevelési intézmény.

(1c) * Középfokú iskola a középiskola és az (1) bekezdés e) és f) pontja szerinti köznevelési intézmény.

(1d) * Iskola a középfokú iskola és az (1) bekezdés b) és g) és h) pontja szerinti köznevelési intézmény.

2. **Eltérő jogszabályi feladatkör**

Az Nkt. 17. § (1) bekezdése pontosan meghatározza a kollégium célját: „*A kollégium az a nevelési-oktatási intézmény, amely az iskolai tanulmányok folytatásához szükséges feltételeket biztosítja...*”

Nkt:

„5. A kollégium

17. § (1) A kollégium az a nevelési-oktatási intézmény, amely az iskolai tanulmányok folytatásához szükséges feltételeket biztosítja, ha az

a) a lakóhelyüktől távol tanulók számára a szabad iskolaválasztáshoz való joguk érvényesítéséhez, nemzetiségi nyelven vagy gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben való tanuláshoz,

b) a tanuló testi-lelki egészségét veszélyeztető, tanulását akadályozó otthoni körülmények miatt szükséges.

(2) * Kollégiumi nevelés-oktatás és lakhatáson kívüli ellátás biztosítható annak a tanulónak is, akinek férőhely hiányában nem lehet kollégiumi elhelyezést biztosítani (a továbbiakban: externátusi ellátás).

(3) A kollégium – részben vagy egészben, jogszabályban meghatározottak szerint – szakkollégiumként is működhet. A szakkollégium célja, hogy saját pedagógiai program kidolgozásával személyközpontú tehetséggondozást végezzen.

(4) A kollégiumi nevelés a Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának figyelembevételével a helyi pedagógiai program szerint folyik.

(5) A kollégium munkarendjét úgy kell meghatározni, hogy alkalmazkodjék a tanulói iskoláinak munkarendjéhez.”

Az iskola feladata az oktatás és a kötelező tanórák megtartása (amely a GYOD szempontjából délután 16:00 óráig tarthat kötötten).

A kollégium ezzel szemben egy **másik köznevelési intézmény**, amely nem az oktatást végzi, hanem a lakóhelytől való távolság miatt az iskola látogatásának tárgyi és infrastrukturális feltételeit teremti meg.

Az Nkt. 17. § (1) bekezdés a) pontjához szeretnénk kiemelni, hogy pl. az EGYMI-k nincsenek minden településen, a tankötelezettség miatt a szülőt kötelezik arra, hogy a gyereket a kijelölt iskolába vigye, ahol csak kollégista tud lenni.

Az Nkt. 17. § (1) bekezdése a) pontjához kapcsolódóan a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény a saját háztartásban nevelt gyermek fogalmáról:

A Cst. 12. § (2) bekezdése szerint azt a gyermeket is saját háztartásban nevelt, gondozott gyermeknek kell tekinteni, aki kül- és belföldi tanulmányai folytatása vagy gyógykezelése okán átmeneti jelleggel tartózkodik a háztartáson kívül. Itt kapcsolódik, melyet fentebb

4. § E törvény alkalmazásában

k) saját háztartásban nevelt, gondozott gyermek: az a gyermek, aki a 7. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott személlyel életvitelszerűen együtt él és annak gondozásából rendszeres jelleggel legfeljebb csak napközbeni időszakra kerül ki.

12. § (2) A családi pótlékra való jogosultság szempontjából, valamint az (1) bekezdés, a 20. és a 23. § alkalmazása során saját háztartásban nevelt, gondozott gyermeknek kell tekinteni azt a gyermeket (személyt) is,

a) aki kül- és belföldi tanulmányai folytatása vagy gyógykezelése okán átmeneti jelleggel tartózkodik a háztartáson kívül,

b) akit szociális intézményben 30 napot meg nem haladóan helyeztek el, illetve a 30 napot meghaladó szociális intézményi elhelyezésére a tartós betegségére vagy súlyos fogyatékoságára tekintettel, az intézményben egyidejűleg nyújtott iskolai oktatáshoz vagy fejlesztő nevelési-oktatási tevékenységhez való hozzáférés biztosítása érdekében kerül sor, és a gyermek a szülő háztartásából csak átmeneti jelleggel kerül ki, vagy

c) aki a szülő kérelmére vagy beleegyezésével a Gyvt. VI/D. Fejezetében meghatározott átmeneti gondozásban részesül.

Tehát, aki tanulmányai miatt nem tartózkodik átmeneti jelleggel a szülő háztartásában, az nem jelenti azt, hogy nem tartja el, és nem gondoskodik róla.

A GYOD-ra való jogosultság a törvényi fogalmi meghatározások alapján, véleményünk szerint változatlanul fennáll a kollégiumi elhelyezés mellett is.

A szociális igazgatásról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.) 38. § (3) bekezdés b) pontja nem nevezi meg kizáró okként a kollégiumi ellátást. **A kollégium a 2011. évi CX. törvény (Nkt.) 7. § (1) bekezdés j) pontja** szerinti köznevelési intézmény, nem pedig szociális intézmény.

A kötelező benntartózkodási idő alapján:

Az Nkt. 7. § alapján az iskola és a kollégium jogilag két elkülönülő intézménytípus. Az iskolai kötelező tartózkodás – a jogszabályi előírásoknak megfelelően – nem haladja meg a délután 16:00 órát, mivel a tanórák után a kollégiumi ellátást veszi igénybe a tanuló. Az ezt követő kollégiumi elhelyezés nem az iskolai oktatás része, hanem az **Nkt. 17. § (1) bekezdése** alapján az iskolai tanulmányok folytatásához szükséges feltételek biztosítása.

Mivel a gyermek a hétvégéket és a tanulmányi szüneteket folyamatosan és életvitelszerűen a családi otthonban tölti, a szülői gondozás és felügyelet az Szt. által elvárt módon teljesül, így a GYOD-ra való jogosultság továbbra is fennáll.

- A kollégium a **nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CX. törvény** alá tartozó nevelési-oktatási intézmény.

- Mivel a kollégium köznevelési intézmény és **nem bentlakásos szociális intézmény**, önmagában a kollégiumi elhelyezés nem ad okot a GYOD megszüntetésére.

Az Nkt. 28. § (2) bekezdése szerint a kollégium nem csupán szállást (lakhatást) nyújt, hanem kötelezően az alábbi foglalkozásokat is megszervezi:

- **Felzárkóztató és tehetségkibontakoztató** programok.
- Speciális ismereteket adó felkészítők.
- **Egyéni törődést** biztosító pedagógiai munka.
- Szabadidő tartalmas eltöltését szolgáló egyéb foglalkozások

Az Nkt. 28. § (3) bekezdése alapján a kollégium köteles **pedagógiai felügyeletet** biztosítani a tanulóknak minden olyan időszakban, amikor nem az iskolában tartózkodnak, vagy éppen nincs kötött kollégiumi foglalkozásuk.

A törvény kifejezetten rögzíti a család elsőbbségét. Az **Nkt. 28. § (3) bekezdése** szó szerint kimondja: „A kollégium munkarendjét úgy kell meghatározni, hogy a tanuló elhatározása szerint rendszeresen hazalátogathasson.” Ez a mondat a legfőbb jogi alapja annak, hogy a kollégium nem szakítja el a gyermeket a szülőtől, így a GYOD-ot sem veszélyezteti.

A kollégiumi elhelyezés, különösen a sajátos nevelési igényű gyermekeknél segíti a közösségben gyakorolható szociális képességek, az önellátási, és öngondoskodási attitűd elsajátítását, szakszerű szakmai felügyelet mellett, ugyanakkor a szoros családi kapcsolat (hétvégeken és a szünetekben), az otthongondoskodás megfelelő biztonságát jelent mind a gyermekeknek, mind a szülőknek.

- A gyermek **csak részleges ellátásban részesül**, hétfőtől péntekig, vagy sok esetben csak 2-3 napot tartózkodik az intézményben, a **hétvégéket és a tanítási szüneteket otthon tölti**.
- A tanuló a hétvégékre és az iskolai szünetekre rendszeresen hazajár szüleihez, az intézményben folyamatosan 2 hónapot meghaladóan nem tartózkodik.

- Az **Nkt. 7. § (1d) bekezdése** alapján az iskola és a kollégium jogilag és funkcionálisan két elkülönülő intézménytípus. A gyermek kötelező iskolai tartózkodása a jogszabályoknak megfelelően délután 16:00 óráig tart. Az ezt követő kollégiumi elhelyezés az **Nkt. 17. § (1) bekezdése** alapján kizárólag az iskolai tanulmányok folytatásához szükséges infrastrukturális feltételek biztosítását szolgálja.
- A kollégiumba az sni tanulókat nagyrészt a szülők szállítják, a zsebpénzről, a ruházatról, tisztálkodószerekről, stb. ők gondoskodnak.

A fentebb leírtaknak jogi kötőerejük nincs, nem helyettesítik a jogszabályok ismeretét, kizárólag tájékoztatásra, átgondolásra, közös gondolkodásra írtuk le. Az ügyintézésnél a mindenkor hatályos jogszabályok a mérvadóak.

Felhasznált jogszabályok:

1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99300003.tv>

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100190.tv>

1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99800084.tv>

Budapest, 2026. 08. 03.

Találj Magadra Egyesület

www.talaljmagadra.hu

Vadvirág Alapítvány

<https://vadviragalapitvany.hu/>



MINTA (nem formanyomtatvány, egyéni ajánlásunk a bejelentéshez)

BEJELENTÉS ÉS NYILATKOZAT

**Kollégiumi elhelyezés igénybevételéről Gyermek Otthongondozási Díja (GYOD)
folyósítása mellett**

Címzett: Járási Hivatala

Cím:

Alulírott, mint a GYOD ellátásra jogosult szülő / gondviselő:

Neve:

Születési helye, ideje:

Lakcíme:

TAJ száma:

Telefonszáma / E-mail

címe:

ezúton bejelentem, hogy az általam gondozott gyermek:

Neve:

Születési helye, ideje:

TAJ száma:

..... naptól kezdődően az alábbi köznevelési intézmény kollégiumi ellátását veszi igénybe tanulmányai folytatása érdekében:

Nyári időszakban-tól.....ig sem iskolában, sem kollégiumban nem tartózkodik:

Kollégium neve:

.....

Kollégium címe:

.....

Jogi indokolás és nyilatkozat a jogosultság fenntartásáról:

1. Kijelentem, hogy a nevezett kollégium a **nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CX.**

törvény (Nkt.) 7. § (1) bekezdés j) pontja szerinti köznevelési intézmény, és nem minősül a szociális igazgatásról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.) 38. § (3) bekezdés b) pontja szerinti bentlakásos szociális intézménynek. Ebből kifolyólag a kollégiumi elhelyezés önmagában nem képezi a GYOD megvonásának alapját.

2. Az **Nkt. 7. § (1d) bekezdése** alapján az iskola és a kollégium jogilag és funkcionálisan két elkülönülő intézménytípus. A gyermek kötelező iskolai tartózkodása a jogszabályoknak megfelelően délután 16:00 óráig tart. Az ezt követő kollégiumi elhelyezés az **Nkt. 17. § (1) bekezdése** alapján kizárólag az iskolai tanulmányok folytatásához szükséges infrastrukturális feltételek biztosítását szolgálja.

3. Nyilatkozom, hogy a gyermek **minden hétvégén, valamint az évközi tanítási szünetek időtartama alatt hazajár, a nyári szünetben otthon tartózkodik** a családi otthonban. Ezen időszakokban a gyermek teljeskörű személyes gondozását, ápolását és felügyeletét én magam, mint jogosult szülő biztosítom, így az életvitelszerű otthoni gondozás ténye és folyamatossága hiánytalanul megvalósul.

Mellékletként csatolom a kollégium által kiállított hivatalos igazolást a részleges ellátásról és a hétvégi hazajárás tényéről.

Kelt:, 202..... év hó nap

.....

Nyilatkozó szülő / gondviselő aláírása